

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**OCITOVANJE NA TREĆE MIŠLJENJE SAVJETODAVNOG ODBORA VIJEĆA
EUROPE O PROVEDBI OKVIRNE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU NACIONALNIH
MANJINA OD STRANE REPUBLIKE HRVATSKE**

Zagreb, studeni 2010.

UVOD

Vlada Republike Hrvatske pozdravlja Treće mišljenje Savjetodavnog odbora VE o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koje je prezentirano u Strasbourgu 27. svibnja 2010. i kojim je izvršena evaluacija Trećeg izvješća Republike Hrvatske sukladno preuzetim obvezama iz Okvirne konvencije. Vlada Republike Hrvatske želi zahvaliti Savjetodavnom odboru na prepoznavanju napora koji su učinjeni kako bi se ispoštovale temeljne odredbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina te da su vlasti Republike Hrvatske nastavile s konstruktivnim pristupom procesu procjena provedbe predviđenog Okvirnom konvencijom.

Republika Hrvatska stalno dograđuje sustav zaštite prava nacionalnih manjina u zakonodavno-pravnom području nastojeći maksimalno uvažavati mišljenja nacionalnih manjina, što je potvrđeno i nedavnim izmjenama Ustava Republike Hrvatske i Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Napredak u ostvarivanju prava nacionalnih manjina vidljiv je iz godine u godinu iz redovitih godišnjih izvješća koje Vlada Republike Hrvatske podnosi Hrvatskom saboru o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i o utrošku sredstava koja se za potrebe nacionalnih manjina osiguravaju u državnom proračunu. Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za različite namjene od obrazovanja, očuvanja i razvijanja kulturne baštine, kulturnih programa, izdavaštva, programa za Rome i drugih aktivnosti u 2009. godini osiguran je iznos od 157.236.507,75 kuna.

Provođenje Ustavnog zakona predstavlja ujedno i provedbu obveza iz međunarodnih ugovora, kojih je Republika Hrvatska stranka, u prvom redu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

Ured za nacionalne manjine kao stručna služba Vlade Republike Hrvatske redovito organizira seminare za provedbu ove značajne konvencije kao i relevantne okrugle stolove na kojima sudjeluju predstavnici nacionalnih manjina. Zaključci s navedenih skupova postaju putokaz u određivanju novih smjernica za unaprjeđenje prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Treba naglasiti da je provođenje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina pridonijelo unaprjeđenju ostvarivanja prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj stoga će Vlada Republike Hrvatske i dalje nastaviti podupirati provođenje tog međunarodno obvezujućeg dokumenta.

Ocitovanja i komentari Vlade Republike Hrvatske na ocjene Savjetodavnog odbora u odnosu na Dio I., Dio II. i Dio III. Trećeg mišljenja Savjetodavnog odbora VE o primjeni Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina od strane Republike Hrvatske

POGLAVLJE 1. GLAVNI ZAKLJUCCI

Zakonodavni i institucionalni okvir

Paragraf 15.

U svezi s primjedbom kako se u praksi u potpunosti ne provode odredbe članka 22. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, navodimo da se pripadnici nacionalnih manjina kontinuirano potiču da se prilikom prijave na natjecaje za radna mjesta u tijelima državne uprave i u upravnim tijelima jedinica samouprave pozivaju na svoju nacionalnu pripadnost te da, na taj način i pod jednakim uvjetima, ostvaruju pravo na prednost pri zapošljavanju u navedenim tijelima.

Svaki tekst javnog natjecaja za zapošljavanje u državnoj službi sadržava podatke o pravu pripadnika nacionalnih manjina na pravo prednosti pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima. Pravo prednosti pripadnika nacionalnih manjina istaknuto je i u informacijama o načinu i uvjetima zapošljavanja u državnoj službi, koje su objavljene na web-stranicama Ministarstva uprave.

Učinkovitost zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina te ostvarivanje odgovarajuće zastupljenosti u tijelima državne uprave i u upravnim tijelima jedinica samouprave, uz donošenje planova prijama u službu, ovisi i o prijavama pripadnika manjina na natjecaje, pozivanju na pravo prednosti pri zapošljavanju te ispunjavanju uvjeta za radno mjesto koje se popunjava.

U postupcima zapošljavanja u tijelima državne uprave kandidati mogu podnijeti žalbu na rješenje o prijemu Odboru za državnu službu, koje je neovisno za rješavanje žalbi sukladno odredbama Zakona o državnim službenicima. U žalbi mogu navesti kao razlog kršenje prava prednosti pripadnika nacionalnih manjina, pod uvjetom da se kandidat pozvao na to pravo u prijavi na oglašeno slobodno radno mjesto te ako smatra da mu je to pravo uskraceno. Sukladno odredbama Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, broj 86/08) žalbeni postupak protiv rješenja o prijemu u službu propisan je i zajamčen i kandidatima koji se javljaju na natjecaje za zapošljavanje u upravnim tijelima jedinica samouprave.

U cilju unaprjeđenja prava pripadnika nacionalnih manjina na zastupljenost u upravnim tijelima jedinica samouprave, Ministarstvo uprave je u suradnji s Akademijom lokalne demokracije, u svibnju i lipnju 2010. godine, provelo mjeru „Edukacija općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika te lokalnih službenika o pravu prednosti pri zapošljavanju u upravnim tijelima pod jednakim uvjetima u onim jedinicama samouprave u kojima pripadnici nacionalnih manjina imaju to pravo”, koja je predviđena Akcijskim planom za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. U okviru navedene mjere održana su 4 regionalna skupa, u Topuskom, Bizovcu, Zadru i Puli.

S ciljem stalnog praćenja i ažuriranja podataka o ostvarivanju prava na odgovarajuću zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave i u upravnim tijelima jedinica samouprave, Ministarstvo uprave vodi evidenciju o broju i strukturi zaposlenih državnih službenika i namještenika, uključujući i zaposlene pripadnike nacionalnih manjina te kontinuirano i sustavno prati i analizira stanje u vezi s donošenjem i provedbom planova zapošljavanja od strane tijela državne uprave i jedinica lokalne i regionalne samouprave.

Vlada Republike Hrvatske donijela je 10. lipnja 2010. godine Odluku o vodenju registra zaposlenih u državnim i javnim službama („Narodne novine“, broj 83/10) sukladno kojoj je Ministarstvo uprave u suradnji s Ministarstvom financija i Središnjim državnim uredom za e-Hrvatsku pripremlilo detaljnu specifikaciju zahtjeva funkcionalnosti te sadržaja registra te ga predalo Financijskoj agenciji. Registar mora biti uspostavljen najkasnije do 31. ožujka 2011. godine. Uspostava navedenog registra omogućit će, između ostalog, kvalitetniju statističku obradu podataka o zaposlenim, analizu podataka te upravljanje ljudskim potencijalima. U području zapošljavanja moći će se bolje planirati potrebe i načini popunjavanja upražnjenih radnih mjesta te pratiti provedba planova zapošljavanja, uključujući i zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina i ostvarivanje njihovog prava na odgovarajuću zastupljenost.

Ustavnim zakonom o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj 80/10), koji je usvojen u lipnju 2010. godine, propisano je da se pravo na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave i pravosudnim tijelima te upravnim tijelima jedinica samouprave ostvaruje sukladno odredbama posebnog zakona, ali i drugih akata o politici zapošljavanja u tim tijelima, čime je vezano uz ostvarivanje navedenog prava, osim na provedbu propisa, poseban naglasak stavljen i na planiranje i provedbu politika zapošljavanja.

Prema odredbi članka 22. stavka 2. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, pripadnicima nacionalnih manjina osigurava se zastupljenost u pravosudnim tijelima sukladno odredbama posebnog zakona i drugih akata o politici zapošljavanja razmjerno njihovom sudjelovanju u ukupnom stanovništvu na razini na kojoj je ustrojeno pravosudno tijelo te sukladno stečenim pravima.

U popunjavanju mjesta u pravosudnim tijelima (mjesta pravosudnih dužnosnika i mjesta državnih službenika i namještenika) kao i u drugim državnim tijelima, pripadnici nacionalnih manjina svoje pravo prednosti ostvaruju pod istim uvjetima (članak 22. stavak 4. Ustavnog

zakona) odnosno mogu ga ostvariti ukoliko su izjednačeni s drugim kandidatima u pogledu svih bitnih činjenica i uvjeta koji se ticu kandidata, a koji su odlucni za izbor.

Posebnim je zakonima, kojima je propisan postupak imenovanja na pravosudnu dužnost, kao i Zakonom o državnim službenicima, propisano da se pripadnici manjina vec u prijavi na oglas odnosno natjecaj moraju pozvati na svoje pravo prednosti. U svrhu poticanja pripadnika nacionalnih manjina da se pozovu na to pravo svi javni natjecaji sadrže podatak o navedenom pravu. Uvjeti za imenovanje na pravosudnu dužnost propisani su odredbama Zakona o sudovima i Zakona o državnom odvjetništvu i da se oni ne mogu nikako natjecajem mijenjati i prilagodavati određenoj kategoriji kandidata. Također, uvjeti za prijam sudskih službenika, glede struke, strucne spreme i radnog iskustva u struci propisani su Pravilnikom o sudskim službenicima i namještenicima, s kojim su uskladeni pravilnici o unutarnjem redu pravosudnih tijela, i ne mogu se mijenjati ovisno o tome tko su kandidati za pojedina radna mjesta.

Diskriminacija

Paragraf 22.

U svezi s konstatacijom da na području zapošljavanja, a osobito u javnoj upravi, sudstvu, lokalnoj samoupravi i javnim poduzecima, veliku zabrinutost izaziva nepoštivanje prava na razmjernu zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina, utvrdenog odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, napominjemo kako Savjetodavni odbor pravo pripadnika nacionalnih manjina na razmjernu zastupljenost u tijelima državne uprave, pravosuđu i lokalnoj samoupravi, kao i obvezu države da to pravo osigura proširuje na javna poduzeca iako za takav zaključak nema uporište u odredbama cl. 22 Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, kao niti u tekstu same Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. *Ista napomena odnosi se i na paragraf 61. te trecu alineju u „Pitanjima koja zahtijevaju trenutno djelovanje“, str. 38.*

U svezi s primjedbom da su prijavljeni slucajevi u kojima je natjecaj bio poništen kad se za radno mjesto prijavio pripadnik nacionalne manjine ili su uvjeti za radno mjesto bili izmijenjeni ne bi li se povećali izgledi za kandidate hrvatske nacionalnosti, napominjemo kako je, prema dostupnim podacima, do sada bio poništen jedan oglas o slobodnom sudackom mjestu na koji je prijavu podnio pripadnik srpske nacionalne manjine pozivajući se na svoje pravo razmjerne zastupljenosti koje mu pripada kao pripadniku srpske nacionalne manjine. Radilo se o mjestu suca Opcinskog suda u Slavonskom Brodu koji je poništen nakon što je prestala potreba za imenovanjem suca toga suda. Naime, tadašnja predsjednica suda razriješena je dužnosti predsjednika (nakon cega je nastavila u tome sudu obnašati sudacku dužnost), a za predsjednika suda imenovan je sudac Županijskog suda u Slavonskom Brodu. Kako je nakon toga broj sudaca toga suda bio dostatan, a s obzirom na priliv predmeta i broj predmeta u radu, tadašnji ministar pravosuđa donio je odluku o poništenju oglasa o slobodnom sudackom mjestu jer je prestala potreba za zapošljavanjem dodatnog suca.

Etnicki motivirani izgređi

Paragraf 23.

U svezi s primjedbama koje se odnose na etnicki motivirane izgređe navodimo da policija poduzima sve mjere i radnje iz svoje nadležnosti kako bi se postigao što veći stupanj učinkovitosti u preveniranju i suzbijanju svih delikata koji sadrže elemente diskriminacije, odnosno nesnošljivosti. U konkretnim, spomenutim situacijama napada na Rome i pripadnike srpske manjine radilo se isključivo o manjem broju pojedinačnih izoliranih slučajeva bez elemenata koji bi upucivali na opstojnost bilo kakvog oblika organiziranog nasilja prema pripadnicima određene etnicke zajednice ili manjine.

Za prekršaje tijekom športskih natjecanja koji sadrže elemente iskazivanja ili poticanja mržnje ili nasilja na temelju rase, nacionalne, regionalne ili vjerske pripadnost, sukladno članku 4. stavku 1. Zakona o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima, u slučaju kada se utvrdi identitet pocinitelja, policija obavezno podnosi optužni prijedlog nadležnom prekršajnom sudu. Međutim, kada se radi o izvikivanju povika od strane većeg broja osoba koji vrijeđaju osjećaje građana po bilo kojem osnovu (rasnom, nacionalnom, vjerskom, regionalnom i dr.) utvrđivanje identiteta pocinitelja te dokazivanje da je određena osoba stvarni pocinitelj ove vrste protupravnih ponašanja, otežano je samim brojem osoba koje se nalaze na dijelu prostora (športskog objekta) na kojem se ova vrsta povika izvikuje.

Pored slučajeva u kojima je do protupravnih ponašanja ove vrste dolazilo na športskim natjecanjima u kojima su sudjelovali gledatelji i športaši kojima se zbog njihove rase, nacionalne, vjerske ili regionalne pripadnosti dobacuju uvrede, policija nastoji poduzimati mjere iz svoje nadležnosti i na natjecanjima na kojima se takva ponašanja ne očekuju.

U Republici Hrvatskoj nije evidentirano organizirano nasilje prema određenim etničkim skupinama. Povremeno se jave primjeri tenzija koje su ostale iz Domovinskog rata, a poglavito u krajevima koji su bili zahvaćeni ratom. Nije zamijecena nikakva eskalacija sukoba, kao ni organizirani napadi na pripadnike druge etnicke skupine ili objekte u njihovu vlasništvu. Najčešće se radi o pojedinačnim, trenutnim i sporadičnim sukobima.

Državna tijela posvećuju osobitu pozornost istraživanju zlocina iz mržnje, na što ukazuje i visok stupanj razriješenosti kaznenih djela zlocina iz mržnje. Tako je 2007. godine razriješeno 80,43%, 2008. 72,41%, a 2009. preko 90% kaznenih djela zlocina iz mržnje.

Osim istraživanja i prevencije, pozornost se usmjerava i na obuku službenika koji sudjeluju u pronalasku i/ili procesuiranju zlocina iz mržnje.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske izdalo je obavezni naputak svim državnim odvjetništvima, sukladno kojem se u slučajevima sumnje na počinjenje zlocina iz mržnje poduzimaju žurne izvidne mjere i radnje u koordinaciji sa policijom i drugim državnim tijelima radi brze provedbe istrage i optuživanja takvih slučajeva, o čemu se vodi posebna evidencija.

Opcenito, u odnosu na etnicki motivirana kaznena djela i prekršaje, sukladno Obveznom naputku o radu na kaznenim djelima pocinjenim iz mržnje i evidentiranju zlocina iz mržnje, te sukladno definiciji zlocina iz mržnje iz clanka 89. stavka 36. Kaznenog zakona, podaci o predmetima ne vode se prema pojedinim kategorijama nacionalnih manjina. Na navedenim predmetima se naznacuje da se radi o zlocinu iz mržnje zbog nacionalnog podrijetla, spolne orijentacije, vjere, pripadnosti subkulturalnim skupinama i ostalih razloga koji su taksativno navedeni u clanku 89. stavku 36. Kaznenog zakona.

Državljanstvo

Paragraf 24.

Vežano za primjedbu da se znatan broj pripadnika nacionalnih manjina i dalje suocava s teškocama u ishodenju i stjecanju hrvatskog državljanstva navodimo kako je stjecanje hrvatskog državljanstva propisano Zakonom o hrvatskom državljanstvu ("Narodne novine" broj 53/91, 28/92 i 113/93). Jedini kriterij za primitak u hrvatsko državljanstvo jest ispunjenje zakonskih pretpostavki propisanih spomenutim Zakonom, bez obzira na nacionalnu pripadnost podnositelja zahtjeva.

Zakon o hrvatskom državljanstvu stupio je na snagu 8. listopada 1991. godine i do sada je mijenjan i dopunjavan 1992. i 1993. godine. Tim izmjenama i dopunama olakšani su uvjeti za stjecanje hrvatskog državljanstva po određenim pravnim osnovama.

Postupak i uvjeti stjecanja hrvatskog državljanstva za pripadnike nacionalnih manjina po svim važnijim kriterijima (duljina i vrsta odobrenog boravka, poznavanje jezika i kulture, pribavljanje otpusta iz stranog državljanstva), povoljniji su u odnosu na propise drugih europskih zemalja. Zbog propisanih dokaznih sredstava za utvrđivanje relevantnih cinjenica, upravo se najveći broj odbijajućih odluka u postupcima stjecanja hrvatskog državljanstva donosi po zahtjevima pripadnika hrvatskog naroda koji žive u inozemstvu.

Jedino osobe koje na redoviti način stjecu hrvatsko državljanstvo po odredbama clanka 8. stavka 1. Zakona o hrvatskom državljanstvu ("Narodne novine" broj 53/91, 28/92 i 113/93) trebaju, uz ostale pretpostavke, dostaviti otpust iz stranog državljanstva. Ukoliko stranka u trenutku podnošenja zahtjeva nema otpust iz stranog državljanstva, ili nema dokaz da ce dobiti otpust ako bude primljena u hrvatsko državljanstvo, može joj se izdati zajamcenje primitka u hrvatsko državljanstvo, s rokom važenja od dvije godine. Cilj te odredbe Zakona o hrvatskom državljanstvu je sprjecavanje dvojnog ili višestrukog državljanstva.

Državljanstvo svake osobe koja podnosi zahtjev za primitak u hrvatsko državljanstvo utvrđuje se u svakom individualnom slucaju na temelju isprava priloženih u zahtjevu (uvjerenje o državljanstvu, strana putna isprava, strana osobna iskaznica, izvadak iz maticne knjige rođenih s upisanim podatkom o državljanstvu i sl.).

Za sve osobe za koje se u postupku stjecanja hrvatskog državljanstva utvrdi da pored državljanstva jedne države imaju i državljanstvo neke druge države, traži se prestanak svih dosadašnjih državljanstava.

Zakonski propisi i unutarnje procedure drugih zemalja o stjecanju i prestanku državljanstva nisu predmet razmatranja Savjetodavnog odbora o primjeni Okvirne Konvencije za zaštitu nacionalnih manjina od strane Republike Hrvatske. Međutim, u dosadašnjoj praksi uočeno je da trajanje i ishod postupka otpusta iz stranog državljanstva pred tijelima stranih država, u pravilu ovise o zainteresiranosti svakog individualnog podnositelja zahtjeva i njegovoj suradnji s nadležnim stranim tijelima. Zahtjev za otpust iz državljanstva može se podnijeti i u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu strane države u Republici Hrvatskoj, kao i neposredno u inozemstvu u nadležnim tijelima.

U cilju poduzimanja mjera za poboljšanje uvjeta života romske nacionalne manjine i njihovog uključenja u društveni i javni život, Republika Hrvatska provodi Nacionalni program za Rome. U okviru navedenoga programa istaknuta je važnost reguliranja hrvatskog državljanstva pripadnika romske nacionalne manjine. Iako se nisu obvezni izjasniti o svojoj nacionalnoj pripadnosti, zahtjevi pripadnika romske nacionalne manjine rješavaju se prioritetno.

Prioritetno se rješavaju i zahtjevi osoba bošnjačke i srpske nacionalne manjine na područjima od posebne državne skrbi. Tijekom postupka, Ministarstvo unutarnjih poslova pruža im pravnu pomoć. Stranke, odnosno njihovi punomoćnici, upoznaju se s uvjetima i načinima stjecanja hrvatskog državljanstva. Ukoliko nemaju reguliran pravni status u državi svojega rođenja, upućuje ih se nadležnim inozemnim tijelima radi ostvarivanja svojih prava. Ako se kao prethodno pitanje u postupcima stjecanja hrvatskog državljanstva javi potreba naknadnog upisa osobe u matricu rođenih u Republici Hrvatskoj, Ministarstvo unutarnjih poslova redovito kontaktira i suraduje s nadležnim matricnim uredima u Ministarstvu uprave.

Zakonom o hrvatskom državljanstvu Republika Hrvatska sprijecila je apatridnost kao posljedicu sukcesije država. Naime, odredbom članka 30. stavka 1. toga Zakona, propisano je načelo pravnog kontinuiteta hrvatskog državljanstva. Posebno je odredbama članaka 5., 7. i 14. Zakona o hrvatskom državljanstvu osigurana zaštita od apatridnosti malodobne djece, po svom opsegu i sadržaju čak i povoljnije u odnosu na Konvenciju o smanjenju broja osoba bez državljanstva iz 1961. godine. S obzirom da navedena Konvencija sadrži osnovne humanitarne i civilizacijske standarde međunarodne zajednice u svrhu zaštite od apatridnosti, Republika Hrvatska provodi predradnje za njezino potvrđivanje, čime bi postala dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

Paragraf 25.

U svezi s primjedbom da su pojednostavljeni postupci stjecanja hrvatskog državljanstva i dalje dostupni jedino etničkim Hrvatima, navodimo kako su ti postupci, kao i omogućavanje

dvojnog državljanstva, dostupni podnositeljima zahtjeva (pripadnicima nacionalnih manjina) po brojnim pravnim osnovama, neovisno o njihovoj nacionalnoj pripadnosti.

U odnosu na redovno stjecanje hrvatskog državljanstva po clanku 8. Zakona o hrvatskom državljanstvu, sve druge zakonske odredbe propisuju blaže, odnosno povoljnije uvjete. Na privilegirani način može steci državljanstvo osoba koja je rođena na području Republike Hrvatske, osoba koja je u braku s hrvatskim državljaninom, iseljenik, njegovi potomci i njegov bračni drug, maloljetno dijete čiji su roditelji stekli hrvatsko državljanstvo prirođenjem, osoba čiji je primitak u interesu Republike Hrvatske i njegov bračni drug te osoba kojoj je hrvatsko državljanstvo prestalo otpustom.

Osobe koje traže hrvatsko državljanstvo po navedenim pravnim osnovama ne moraju poznavati hrvatski jezik i latinicno pismo i ne moraju pribaviti otpust iz stranog državljanstva. Osim toga, mogu po povoljnijim uvjetima, glede vrste i trajanja boravka steci hrvatsko državljanstvo.

Stoga, odredba clanka 16. Zakona o hrvatskom državljanstvu kojom je propisano stjecanje hrvatskog državljanstva pripadnika hrvatskog naroda koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, ne predstavlja diskriminaciju na osnovu nacionalnog podrijetla. Navedeno je potvrđeno rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-1559/2000 od 12. ožujka 2003. godine. Clanak 16. Zakona o hrvatskom državljanstvu propisuje samo jednu od više posebnih osnova za primitak stranca u hrvatsko državljanstvo po povoljnijim uvjetima. Takva odredba predstavlja uobicaјenu pravnu osnovu za beneficiranu naturalizaciju poznatu u državljanskom naturalizacijskom pravu brojnih europskih država. Rijec je o primitku u hrvatsko državljanstvo u cilju potpore ocuvanju jezičnog i kulturnog identiteta pripadnika hrvatskog naroda na području države u kojoj imaju prebivalište, sukladno ustavnoj obvezi Republike Hrvatske.

Izmjenama i dopunama Zakona o strancima ("Narodne novine" broj 79/07 i 36/09) koje su stupile na snagu 31. ožujka 2009. godine, olakšani su uvjeti za reguliranje privremenog odnosno stalnog boravka određenim kategorijama stranaca po humanitarnim osnovama. Sukladno clanku 68. stavku 1. točki 3. navedenoga Zakona privremeni boravak iz humanitarnih razloga može se, između ostaloga, odobriti strancu koji se vraća u Republiku Hrvatsku sukladno programu povratka i obnove. Te osobe ne moraju priložiti dokaz o sredstvima za uzdržavanje, osiguranom stanovanju, zdravstvenom osiguranju, niti dokaz o opravdanosti svrhe boravka u Republici Hrvatskoj. U cilju omogućavanja reguliranja statusa u republici Hrvatskoj i romskoj populaciji koja ne može dokazati ispunjenje svih uvjeta propisanih materijalnim propisima, odobrava se privremeni boravak iz humanitarnih razloga.

Time je istovremeno olakšan i njihov primitak u hrvatsko državljanstvo, budući je reguliran boravak bitna pretpostavka za stjecanje hrvatskog državljanstva sukladno clancima 8., 9. i 10. Zakona o hrvatskom državljanstvu.

U svrhu educiranja i pomoci u ostvarivanju statusnih pitanja ostvarena je suradnja nadležnih tijela državne uprave sa zastupnicima i predstavnicima srpske, romske, bošnjačke i drugih

nacionalnih manjina, iskazana u brojnim zajedničkim sastancima i međusobnoj korespondenciji.

Sudjelovanje

Paragraf 27.

U svezi s primjedbom o nepravilnostima u birackim popisima, čime je pripadnicima nacionalnih manjina uskraceno glasovanje na izborima za vijeća nacionalnih manjina na razini jedinica lokalne samouprave navodimo da su Ustavnim zakonom o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina iz lipnja 2010. godine („Narodne novine“ broj 80/2010) uređeni, između ostalog, način izbora predstavnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru te način određivanja broja pripadnika nacionalnih manjina radi ostvarivanja prava na zastupljenost u predstavničkim i izvršnim tijelima jedinica samouprave.

Odredbom izmijenjenog članka 19. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano je da se nacionalnim manjinama koje na dan stupanja na snagu ovoga Ustavnog zakona u stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s više od 1,5% stanovnika jamci najmanje tri zastupnička mjesta pripadnika te nacionalne manjine u Hrvatskom saboru koji svoju zastupljenost ostvaruju na temelju općega birackog prava na stranackim listama te manjine ili listama koje predlažu biraci te manjine, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izbor zastupnika u Hrvatski sabor. Nadalje, istim je člankom propisano da nacionalne manjine koje u stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s manje od 1,5% stanovnika, pored općega birackog prava, na osnovi posebnoga birackog prava imaju pravo izabrati pet zastupnika pripadnika nacionalnih manjina, u posebnim izbornim jedinicama, a čime ne mogu biti umanjena stecena prava nacionalnih manjina, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izbor zastupnika u Hrvatski sabor.

Vežano za ostvarivanje prava pripadnika nacionalnih manjina na zastupljenost u predstavničkim te u izvršnim tijelima jedinica lokalne samouprave, izmijenjenom odredbom članka 20. stavak 7. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano je da su za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine radi ostvarivanja navedenih prava mjerodavni službeni rezultati popisa stanovništva o broju pripadnika nacionalnih manjina u jedinici lokalne samouprave, odnosno jedinici područne (regionalne) samouprave, a koji se, prije provođenja svakih izbora, korigiraju (uvecavaju ili umanjuju) za onaj broj biraca koji su upisani ili brisani iz popisa biraca te jedinice od popisa stanovništva do posljednjega potvrđenog popisa biraca.

Zakonom o popisima biraca („Narodne novine“, broj 19/07) uređen je sadržaj zbirke osobnih podataka o birackom pravu, način vođenja zbirke, postupak upisa, ispravci, brisanje, provjera upisa, zaključivanje i potvrđivanje, izrada izvadaka i izdavanje isprava te način obrade tih podataka za potrebe izbora.

Popis biraca vodi se u elektroničkom obliku, jedinstvenog sadržaja u svim općinama i gradovima, koji omogućava međusobno uparivanje podataka na cjelokupnom području

Republike Hrvatske te isključuje mogućnost da se jedan birač nađe u popisu birača u dva ili više gradova odnosno općina.

Popis birača stalna je evidencija koja se vodi po službenoj dužnosti, svakodnevno se mijenja i nadopunjuje (ažurira), a na njegovu ažurnost utječe nekoliko tijela. Prije svega to su policijske uprave ili postaje koje su dužne dostaviti tijelu koje vodi popis birača podatke o prijavljenim osobama s navršених 18 godina života, o prijavi i odjavi prebivališta, o promjeni adrese stanovanja osoba koje su navršile 18 godina života, o primitku ili prestanku hrvatskog državljanstva i promjeni ili poništenju MBG-a. Maticni uredi dužni su također dostaviti nadležnom tijelu koje vodi popis birača obavijesti o umrlim osobama starijim od 18 godina, obavijesti o sklopljenom braku, promjeni osobnog imena i spola. Općinski sud dužan je nadležnom tijelu koje vodi popis birača dostaviti pravomocnu sudska odluku o lišavanju poslovne sposobnosti. Nadležna tijela koja utjecu na ažuriranje popisa birača odgovorna su za pravodobno izvršavanje svojih obveza, a neizvršavanje propisanih radnji u zakonom predviđenim rokovima čini tešku povredu službene dužnosti.

U ažuriranju evidencije popisa birača uz navedena tijela sudjeluju i diplomatske misije ili konzularni uredi Republike Hrvatske u inozemstvu koji nadležnim tijelima u Republici Hrvatskoj po službenoj dužnosti dostavljaju inozemne isprave o smrti hrvatskih državljanina, ukoliko ih zaprimu od nadležnog tijela države gdje se dogodila činjenica smrti hrvatskog državljanina.

Iz popisa birača brišu se osobe koje su izgubile biračko pravo. Biračko pravo gubi se smrću, prestankom hrvatskog državljanstva ili oduzimanjem poslovne sposobnosti. Osobe koje su izgubile biračko pravo iz popisa birača brišu se temeljem obavijesti o smrti koju dostavlja maticni ured, obavijesti nadležne policijske uprave ili postaje o prestanku hrvatskog državljanstva i pravomocne sudske odluke o oduzimanju poslovne sposobnosti.

Podaci o prebivalištu birača upisani u popis birača temelje se na evidenciji prebivališta, za čije vođenje nisu nadležna tijela koja vode popis birača.

Ako evidencije na kojima se temelji upis u popis birača ne sadrže podatke o nacionalnoj pripadnosti, taj se podatak upisuje na temelju izjave birača pred nadležnim tijelom, sukladno odredbi članka 13. Zakona o popisima birača kojom je propisano da svaki građanin ima pravo pregledati svoj upis u popis birača, tražiti njegovu dopunu ili ispravak tijekom cijele godine, a u vrijeme raspisanih izbora najkasnije 14 dana prije dana određenog za održavanje izbora. Usmeni ili pisani zahtjev za upis, dopunu ili ispravak popisa birača podnosi se nadležnom tijelu koje vodi popis birača. Ako je zahtjev podnesen usmeno, nadležno tijelo sastavit će o tome službenu bilješku. Ako nadležno tijelo koje vodi popis birača utvrdi da je zahtjev osnovan, izvršit će upis, dopunu ili ispravak popisa birača.

Paragraf 28.

U svezi s primjedbama o nezadovoljavajućem djelovanju vijeća nacionalnih manjina na lokalnoj razini i navoda da je legitimnost vijeća nacionalnih manjina i dalje upitna navodimo da se od ukupnog broja od 253 vijeća nacionalnih manjina koja su 17. lipnja 2007. godine izabrana na drugim redovnim izborima za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina (206 u punom broju i 47 u natpolovičnom broju), do kraja rujna 2010. konstituiralo i upisalo u Registar nacionalnih manjina njih 221. Trideset i dva izabrana vijeća nisu se upisala u Registar iz razloga što se nisu uspjela konstituirati ili su propustila Ministarstvu uprave podnijeti zahtjev za upis u Registar.

Akcijskim planom za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, s ciljem uspostave sustava koji će vijećima i predstavnicima nacionalnih manjina omogućiti ostvarivanje njihovih specifičnih prava te podići razinu njihove učinkovitosti i djelovanja na području jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, predviđena je provedba mjere „Edukacija lokalnih službenika i nositelja izvršne vlasti u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave o funkcijama i ovlastima vijeća i predstavnika nacionalnih manjina " putem regionalnih predavanja i savjetovanja.

Novina je i činjenica da je Ustavnim zakonom o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina iz lipnja 2010. godine propisana mogućnost i način stjecanja pravne osobnosti koordinacija vijeća nacionalnih manjina za područje Republike Hrvatske.

Uporaba manjinskih jezika

Paragraf 32.

U svezi s primjedbama da se uporaba manjinskih jezika u odnosu s upravnim tijelima razlikuje od jednog područja do drugog navodimo da je tijekom svibnja i lipnja 2010. godine Ministarstvo uprave je provelo mjeru iz Akcijskog plana za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina koja se odnosi na održavanje četiri regionalna predavanja i savjetovanja, odnosno edukaciju lokalnih službenika i novoizabranih nositelja izvršne vlasti o ostvarivanju prava na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina na razini jedinica lokalne i područne samouprave. Navedeni seminari održani su u Topuskom, Bizovcu, Zadru i Puli.

Ministarstvo uprave će u narednom razdoblju nastaviti provoditi redovite i ciljane upravne nadzore nad usklađenošću statuta jedinica samouprave s odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina te pratiti i nadzirati ostvarivanje jezičnih prava pripadnika nacionalnih manjina u praksi.

Do kraja 2010. godine planirano je i provođenje mjere iz Akcijskog plana za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, koja se odnosi na organizaciju seminara o pravu pripadnika nacionalnih manjina na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma. Nositelji provedbe ove mjere su Ministarstvo uprave, Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske te Savjet za nacionalne manjine.

Polovicom 2010. godine Ministarstvo uprave je započelo i provedbu mjere iz navedenog Akcijskog plana koja se odnosi na izradu naputaka za osiguravanje učinkovite primjene Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Prosljeđivanje naputaka, odnosno smjernica za postupanje središnjim tijelima državne uprave, uredima državne uprave u županijama, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnim osobama s javnim ovlastima planira se provesti do kraja 2010. godine.

Paragraf 33.

U svezi s primjedbom da drugi manjinski jezici i pisma na područjima u kojima žive pripadnici ostalih manjina, osobito srpske i mađarske, ne uživaju jednaku razinu zaštite navodimo da je u srpnju 2010. godine Ministarstvo uprave, na upit Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, sukladno važećim propisima, prosljedilo ocitovanje vezano uz dosljedno dvojezicno ispisivanje prometne signalizacije na području Istarske županije, na hrvatskom i na talijanskom jeziku.

Ministarstvo uprave će slične mjere, putem naputaka i ocitovanja te provedbom mjera iz Akcijskog plana za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina koje se odnose na ostvarivanje jezičnih prava pripadnika nacionalnih manjina, na odgovarajući način poduzeti i s ciljem ostvarivanja zajamčenih jezičnih prava na ostalim područjima Republike Hrvatske, odnosno na područjima jedinica samouprave u kojima pravo na dvojezicno ispisivanje topografskih oznaka nije ostvareno na odgovarajući način.

POGLAVLJE 2. ZAKLJUCCI UZ POJEDINE CLANKE

Napomena: Daju se ocitovanja samo na ona pitanja koja nisu obradena u prethodnom dijelu.

Clanak 3. Okvirne konvencije

Opseg primjene

Paragraf 38.

Vezano uz navode Savjetodavnog odbora da u izvještajnom razdoblju nije bilo nikakvih promjena u pogledu opsega primjene Okvirne konvencije u Republici Hrvatskoj, odnosno da je u Preambuli Ustava Republike Hrvatske poimence pobrojano deset nacionalnih manjina, navodimo da je u lipnju 2010. godine Hrvatski sabor usvojio promjene Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 76/2010). U izvorišnim odredbama Ustava sada se, umjesto 10 autohtonih nacionalnih manjina, izrijekom navode nazivi svih 22 nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Clanak 4. Okvirne konvencije

Novosti u zakonodavstvu na području suzbijanja diskriminacije

Paragraf 58.

Vezano za navode kako je formulacija zakonskih odredbi Kaznenog zakona kojima je predviđeno kažnjavanje diskriminacije po bilo kojoj osnovi takva da onemogućava vođenje evidencije kaznenih djela počinjenih na temelju diskriminacije po određenoj osnovi navodimo kako Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona iz listopada 2006. (NN 71/06) godine uvodi u hrvatsko zakonodavstvo pojam zločina iz mržnje. Definira ga kao svako kazneno djelo iz Zakona počinjeno iz mržnje prema osobi zbog njezine rase, boje kože, spola, spolne orijentacije, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovine, rođenja, naobrazbe, društvenog položaja, dobi, zdravstvenog statusa ili drugih osobina (cl. 89. st. 36. Kaznenog zakona Republike Hrvatske (NN 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08 – u daljnjem tekstu KZ).

Takoder, cl. 56. st. 2. Kaznenog Zakona omogućuje da se rasistička ili ksenofobna motivacija kod počinjenja kaznenog djela može smatrati otegotnom okolnošću prilikom odmjeravanja kazne.

Rijec je o općim odredbama Kaznenog zakona koje se kao takve primjenjuju na sva kaznena djela iz kataloga Kaznenog zakona. Sukladno tome, sva kaznena djela mogu biti počinjena s motivom mržnje, u kojem se slučaju radi o otegotnoj okolnosti počinjenja kaznenog djela koja će se kao takva cijeliti kod odmjeravanja kazne počinitelju.

U tijeku je intenzivan rad na izradi novog Kaznenog zakona koji uvodi novine kako u opći tako i u posebni dio zakona. Pri izradi nacrtu prijedloga novog Kaznenog zakona konzultirano su kaznena zakonodavstva Njemačke, Švicarske i Austrije. Novi Kazneni zakon biti će dodatno uskladen s dokumentima Ujedinjenih naroda, pravnom stecevinom Europske unije,

konvencijama Vijeća Europe, pravnim standardima Europskog suda za ljudska prava te s drugim međunarodnim dokumentima (preporukama GRECO-a, MONEYVAL-a, smjernicama OLAF-a, izvješćima Europskog odbora za prevenciju mučenja i nečovječnog postupanja ili kazne pri Vijeću Europe i sl.).

U skladu s navedenim, tijekom rada na izradi nacрта novog Kaznenog zakona predlažu se promjene u opisu pojedinih kaznenih djela kao i poboljšanje postojećih zakonskih okvira. Sukladno tome, u pogledu cl. 106. i cl. 174. Kaznenog Zakona posebna se pozornost posvećuje usklađivanju s osnovama iz cl. 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije, Preporukom 7 ECRI-a u dijelu koji se odnosi na kazneno pravo, te s cl. 4. Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije, posebno u odnosu na odredbu koja propisuje da će se kao nezakonite proglasiti i zabraniti organizacije, kao i organizirane i sve druge propagandne djelatnosti koje potiču rasnu diskriminaciju, kao i da će se proglasiti da je sudioništvo u tim organizacijama ili u tim djelatnostima zakonom kažnjivo djelo. Posebna pozornost posvetit će se preporukama Savjetodavnog odbora kako bi se razmotrile mogućnosti novih načina i kriterija za vođenje kaznenih evidencija posebno u odnosu na ova kaznena djela prema pojedinim osnovama diskriminacije.

Sukladno važećim propisima (Pravilnik o kaznenoj evidenciji, „Narodne Novine“ 92/09) vode se evidencije za sve fizičke i pravne osobe koje su za kaznena djela pravomocno osuđene u Republici Hrvatskoj kao i za državljane Republike Hrvatske i pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje su za kaznena djela pravomocno osuđene izvan područja Republike Hrvatske, ako su ti podaci dostavljeni Ministarstvu pravosuđa. Kaznena evidencija obuhvaća: podatke o pravomocno osuđenoj osobi, podatke o presudi, podatke o kaznenom djelu, podatke o kaznenopravnim sankcijama i drugim mjerama te podatke o izmjenama osude. Sukladno navedenom, nije moguće voditi evidencije obzirom na diskriminirajuću osnovu kaznenog djela.

Bivši nositelji stanarskog prava

Paragraf 71.

U svezi s preporukom Savjetodavnog odbora da se obrada predmeta i dodjela stambenog prostora odvijaju bez odlaganja i bez ikakve diskriminacije, jer kašnjenja u vraćanju stanarskih prava/prava korištenja imaju nepovoljan učinak na svekoliko ozračje kada je u pitanju održiv povratak pripadnika manjina važno je istaknuti kako stanarska prava kao pravni institut u Republici Hrvatskoj više ne postoje te ne mogu biti vraćena, ali i da po svojoj pravnoj prirodi nisu bila vlasništvo niti bilo kakvo drugo stvarno pravo koje bi bivšim nositeljima jamcilo pravo povrata ili bilo kakve naknade. Međutim, vodeći se humanitarnim aspektom situacije u kojoj su se našle manjinske izbjeglice i povratnici koji su bili nositelji stanarskog prava, Vlada Republike Hrvatske je za njih našla rješenje unutar postojećeg zakonodavnog sustava i pozitivnih propisa Republike Hrvatske kroz program stambenog zbrinjavanja.

Državljanstvo

Paragraf 80.

U svezi s navodima da nužno dokazivanje služenja latinicnim pismom i dalje sprječava Rome s dugogodišnjim prebivalištem u Hrvatskoj u stjecanju državljanstva navodimo da je redoviti način stjecanja hrvatskog državljanstva prirođenjem propisan člankom 8. Zakona o hrvatskom državljanstvu. Ta odredba uređuje stjecanje hrvatskog državljanstva punoljetnih, poslovno sposobnih osoba koje, poznaju hrvatski jezik i latinicno pismo, imaju prijavljen boravak na području Republike Hrvatske u trajanju od najmanje pet godina neprekidno i dostave otpust iz stranog državljanstva te poštuju pravni poredak i običaje u Republici Hrvatskoj i prihvataju hrvatsku kulturu.

U odnosu na propise o državljanstvu drugih europskih država, kao i odredbe Europske konvencije o državljanstvu, Zakon o hrvatskom državljanstvu propisuje blaže kriterije za stjecanje državljanstva glede trajanja boravka na području Republike Hrvatske. U evidentiranim predmetima stjecanja hrvatskog državljanstva osoba romske nacionalnosti, neovisno o njihovoj životnoj dobi, od 30. kolovoza 2007. godine niti jedan zahtjev nije odbijen radi nepoznavanja hrvatskog jezika i latinicnog pisma. Od navedenog datuma do 13. rujna 2010. godine, prema evidencijama Ministarstva unutarnjih poslova 171 osoba romske nacionalne manjine primljena je u hrvatsko državljanstvo. Po zahtjevima 28 osoba izdana su zajamčenja o primitku u hrvatsko državljanstvo pod uvjetom da u roku od dvije godine od dana uručjenja istog, Ministarstvu unutarnjih poslova dostave dokaz o otpustu iz dosadašnjeg državljanstva. Za 73 zahtjeva provodi se postupak utvrđivanja činjenicnog stanja. Prilikom utvrđivanja pretpostavki poznavanja hrvatskog jezika i latinicnog pisma kod odobravanja stalnog boravka, sukladno Nacionalnom programu za Rome, uvažavaju se posebne životne i socijalne prilike pripadnika romske nacionalne manjine, te činjenica da se radi o slabo pismenoj kategoriji stranaca.

Članak 6. Okvirne konvencije

Sudstvo i sudjenja za ratne zločine

Paragraf 108.

Vezano za primjedbe da su etnicke predrasude navodno i dalje prisutne u sudenjima za ratne zločine koji su još u tijeku navodimo da postupanje hrvatskih pravosudnih tijela pokazuje da je u procesuiranju kaznenih djela ratnih zločina (ali i svakog drugog kaznenog djela), jedini kriterij postupanja postojanje dovoljno činjenica i dokaza koji nedvosmisleno upućuju na zaključak da je konkretna osoba počinila određene protupravne radnje s obilježjima kaznenog djela ratnog zločina ili nekog drugog kaznenog djela, za koje se progon poduzima po službenoj dužnosti. Ministarstvo pravosuđa je izradilo analizu o broju presuđenih osoba u predmetima ratnih zločina za presude donesene između 2005. i 2009. godine, te se došlo do sljedećih podataka:

Od 146 pravomoćno presuđenih osoba, 24 osobe su pripadnici Hrvatske vojske (dalje: HV) što čini 16% presuđenih osoba, dok su 122 osobe pripadnici Jugoslavenske narodne armije (dalje: JNA) što čini 84% presuđenih osoba.

Od 49 nepravomoćno presuđenih osoba, 23 osobe su pripadnici HV-a (47%), dok je 26 osoba pripadnika JNA (53%).

Bitno je napomenuti i da je Vrhovni sud donio mišljenje u kojem iskazuje da se sudjelovanje u Domovinskom ratu nije nikada automatizmom uzimalo kao olakotna okolnost optuženome za kaznena djela. Nadležan je sud u svakom kaznenom predmetu pojedinačno ocjenjivao da li će se optuženiku sudjelovanje u Domovinskom ratu uzeti kao olakotna ili otegotna okolnost, a u nekim slučajevima sudjelovanje u ratu nije imalo ni pozitivnog niti negativnog utjecaja na određivanje visine kazne.

Hrvatski sudovi nisu kao otegotnu okolnost cijenili niti nacionalnost optuženika, dok su kao otegotna kaznena djela cijenili djela izvršena iz niskih pobuda (npr. kada je nacionalnost oštećenika različita od nacionalnosti okrivljenika).

Dodatno osiguranje nepristranosti hrvatskim sudovima u slučajevima suđenja za ratne zločine pružaju specijalizirani sudovi za ratne zločine osnovani u Zagrebu, Osijeku, Rijeci i Splitu pri županijskim sudovima. Sudenje pred specijaliziranim sudovima je opcija Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske u onim slučajevima kada posumnja da se sudenje u konkretnom predmetu iz bilo kojeg razloga ne odvija na način predviđen propisanim pravilima postupka.

Etnički motivirani izgredi

Paragraf 111.

Dio Trećeg mišljenja kojim se situacija glede etnički motiviranih izgređa na području Policijske uprave Vukovarsko-srijemske istice „katastroficnim“ kao i pojave „napada eksplozivnim napravama“ na pripadnike srpske nacionalne manjine procjenjuje se preuveličanim.

Naime, Ministarstvo unutarnjih poslova prati kretanje kriminaliteta i narušavanja javnog reda i mira na područjima I. i II. skupine Područja posebne državne skrbi, što uključuje i značajan dio područja pod nadležnosti navedene Policijske uprave, a čija analiza, iako potvrđuje činjenicu veće zastupljenosti etnički motiviranih izgređa u odnosu na ostale policijske uprave (njih deset), ne ukazuje na tendenciju porasta takvih pojava, a naročito ne pojava koje bi se mogle okarakterizirati kao napadi eksplozivnim napravama.

Tako je tijekom 2009. godine na prostoru I. i II. skupine Područja posebne državne skrbi u cijeloj Republici Hrvatskoj evidentirano ukupno 45 različitih događaja koji sadržavaju obilježja međuetničke netrpeljivosti, a u kojima su, bilo kao izgređnici ili oštećenici, zastupljeni i pripadnici nacionalnih manjina i osoba hrvatske nacionalnosti. Od toga se 26 ili 57,8% takvih događaja zbilo na području Policijske uprave vukovarsko-srijemske.

Tijekom prve polovice 2010. godine, na prostoru I. i II. skupine Područja posebne državne skrbi u cijeloj Republici Hrvatskoj evidentirano je ukupno 11 različitih događaja koji sadržavaju obilježja međuetničke netrpeljivosti, od čega se 7 ili 63,6% takvih događaja zbililo na području Policijske uprave vukovarsko-srijemske.

U niti jednom od tih događaja nije došlo do uporabe nekog eksplozivnog sredstva, odnosno vatrenog oružja, dok je svega u jednom slučaju, 2009. godine, došlo do prijetnje (nezakonito držanim i nošenim pištoljem). U svim slučajevima policijski službenici poduzimali su žurne mjere i radnje na otkrivanju te kaznenom/prekršajnom progonu pocinitelja.

Paragraf 116.

U svezi s preporukom Savjetodavnog odbora da se vlasti poticu da spriječe, utvrde, kazneno gone i učinkovito kazne sva rasno i etnički motivirana ili antisemitska djela, te da vlasti moraju sustavno pratiti takva djela i pojačati mjere podizanja svijesti i programe izobrazbe za policijske i pravosudne djelatnike o snošljivosti i borbi protiv diskriminacije navodimo da je izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. listopada 2006. godine, uveden pojam zlocina iz mržnje (članak 89. KZ) kojim se takvim djelom određuje svako kazneno djelo iz Kaznenog zakona pocinjeno iz mržnje prema osobi zbog njezine rase, boje kože, spola, spolne orijentacije, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovine, rođenja, naobrazbe, društvenog položaja, dobi, zdravstvenog statusa ili drugih osobina. Sukladno navedenom, u Republici Hrvatskoj je u više navrata proveden OESS/ODIHR-ov Program izobrazbe policijskih službenika za suzbijanje zlocina iz mržnje te se kontinuirano provodi edukacija policijskih službenika u cilju prepoznavanja ovih kaznenih djela i učinkovitijeg djelovanja u njihovoj prevenciji i otkrivanju.

Takoder, odmah po stupanju na snagu spomenutih izmjena i dopuna Kaznenog zakona, Ravnateljstvo policije izradilo je naputak upućen svim ustrojstvenim jedinicama u kojem je precizno propisan način postupanja i prikupljanja podataka po problematici zlocina iz mržnje.

Nadalje, Ravnateljstvo policije u okviru svog djelokruga rada kontinuirano provodi aktivnosti kojima se prate i analiziraju događaji s obilježjima nacionalne ili vjerske mržnje i netrpeljivosti. U tom smislu se u svakoj policijskoj upravi u Republici Hrvatskoj sustavno prate, prikupljaju i analiziraju sva postupanja koja se odnose na problematiku zlocina iz mržnje u koju spadaju mržnja po vjerskoj, nacionalnoj i drugoj osnovi. O svim evidentiranim događajima žurno se izvješćuju specijalizirani odsjeci u policijskim upravama, odnosno policijski službenici koji se izravno uključuju u obrade navedenih kaznenih djela.

U cilju kvalitetnijeg pracenja ove problematike specijalizirani policijski službenici evidentiraju događaje za koje se kriminalističkom ili prekršajnom obradom utvrdi ili se zbog svih okolnosti pocinjenja sumnja da je motiv mržnja prema osobi ili skupini zbog razloga iz članka 89. Kaznenog zakona (zlocin iz mržnje).

Članak 8. Okvirne konvencije

Vjerske zajednice

Paragraf 121.

U odnosu na primjedbe da nije ostvaren nikakav značajniji napredak u odnosu na povrat imovine Srpskoj pravosudnoj crkvi i Židovskoj zajednici navodimo kako pitanje povrata oduzete imovine treba razmatrati u svjetlu Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (NN 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 43/00, 131/00, 27/01, 65/01, 118/01, 80/02 i 81/02, u daljnjem tekstu: Zakon o naknadi), jer se primjenom toga propisa u Republici Hrvatskoj vraća oduzeta imovina.

U odnosu na povrat imovine vjerskim zajednicama valja kazati da je mogućnost povrata odnosno naknade uređena jednako za sve vjerske zajednice kao pravne osobe te stoga pravna osobnost nema nikakve pravne veze s religijskom osnovom.

Problem koji se navodi u vezi s većim vjerskim zajednicama (Srpska pravoslavna crkva, Židovska zajednica) vjerojatno je nastao zato što su one podnijele i veći broj zahtjeva za naknadu oduzete imovine, a nerijetko se u jednom zahtjevu potražuje naknada za više nekretnina. Stoga, povodom jednog podnesenog zahtjeva može biti doneseno više djelomičnih rješenja s obzirom da se prema posebnom propisu (Zakon o općem upravnom postupku) o pojedinim vrstama nekretnina i naknade mogu donositi zasebna rješenja.

U odnosu na danu preporuku Savjetodavnog odbora da se svi postupci povrata imovine vjerskim zajednicama okončaju bez odlaganja, napominje se da su postupci povrata odnosno naknadivanja imovine oduzete za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine veoma složeni pa je stoga i rješavanje zahtjeva svih podnositelja zahtjeva, pa tako i zahtjeva podnesenih od strane vjerskih zajednica, vremenski zahtjevnije.

Međutim, potrebno je skrenuti pozornost da je nerijetko razlog tome bila i neaktivnost podnositelja zahtjeva (nedostatnost isprava, nespecificiranost zahtjeva od strane podnositelja zahtjeva i sl.) na što je Ministarstvo pravosuđa, u više navrata, ukazivalo i na sastancima s predstavnicima različitih vjerskih zajednica koji su se često obracali u vezi s rješavanjem određenih zahtjeva.

Takoder, potrebno je napomenuti da postoji redosljed zaprimljenih predmeta i njihovih rješavanja, kojeg se treba pridržavati, kako bi se izbjegli prigovori o preferiranju stranaka.

Clanak 9. Okvirne konvencije

Emisije za manjine u elektronicnim medijima. Tiskani mediji.

U odnosu na clanak 9. Okvirne konvencije navodimo kako Hrvatska televizija u sklopu Informativnog programa posljednjih 17 godina emitira tjedni multinacionalni magazin *Prizma*, emisiju za pripadnike nacionalnih manjina i o pripadnicima nacionalnih manjina. Cilj je emisije pripadnike manjina informirati o nizu tema, od aktivnosti u manjinskim udrugama i institucijama, do sustavne edukacije o pravima koji se temelje na manjinskoj pripadnosti. Istodobno, emisija se na tjednoj osnovi bavi problemima kršenja prava manjina. S druge strane, promocijom istaknutih pripadnika manjinskih zajednica te kulturne/jezicne/religijske specifičnosti emisija promice razumijevanje i toleranciju među pripadnicima većine i manjine, te među različitim manjinama.

Od 2. svibnja 2010. Hrvatska televizija proizvodi i emitira emisije na jezicima nacionalnih manjina *Manjinski mozaik*. Emisija dokumentarno-reportažnog tipa svaki tjedan u fokus stavlja jednu nacionalnu manjinu te detaljnom analizom obrađuje jednu temu vezanu uz određenu manjinu. Svaka je emisija u cijelosti na jeziku nacionalne manjine, s titlovima na hrvatskom.

Na obje emisije rade i novinari pripadnici nacionalnih manjina i/ili govornici jezika nacionalnih manjina. Uredništva emisija na dnevnoj osnovi komuniciraju s udrugama i institucijama nacionalnih manjina u potrazi za relevantnim i aktualnim temama.

U 2010-toj godini HTV je bila nositelj projekta međunarodnog dokumentarnog serijala *Romi u Europi* u sklopu kojeg je 10 javnih europskih televizija članica EBU-a (European Broadcasting Union) snimilo i emitiralo 10 polusatnih emisija o najvećoj europskoj manjini. Bio je to uspješan nastavak produkcije koji se nadovezao na ciklus emisija *Muslimani u Europi*, također EBU-ov koprodukcijski serijal od 14 polusatnih epizoda u kojem je 2007. sudjelovala i HTV.

Osim u specijaliziranim emisijama, manjinske se teme prema vrijednosti vijesti i uredničkoj procjeni obrađuju i u dnevnom informativnom programu: vijestima, središnjoj informativnoj emisiji Dnevnik, mozaickim emisijama Dobro jutro i Hrvatska uživo te Vijestima iz kulture.

Također, o nacionalnim manjinama u Republici Hrvatskoj, njihovim vjerskim, kulturnim i drugim samobitnostima, ocuvanju i zaštiti njihovih kulturnih dobara i tradicije, skrbe i ostale HTV-ove programske cjeline: Program za kulturu (Redakcija puke i predajne kulture), Program religijske kulture, Program za djecu i mladež, Znanstveno obrazovni program te u manjem segmentu i Zabavni program. Rad i stvaralaštvo nacionalnih manjina u spomenutim programima HTV-a prezentira se u različitim televizijskim formama i žanrovima, glazbenim emisijama, kronikama o događanjima i smotrama, reportažama, klasičnim dokumentarcima, te izravnim ili odgođenim televizijskim prijenosom.

Religijski program HTV-a već niz godina proizvodi i emitira emisije namijenjene manjinskim vjerskim zajednicama: Duhovni izazovi i Ekumena. Ekumena je aktualizirala i problematizirala medureligijske i društvene procese u svrhu stvaranja ozračja pluraliteta. Duhovni izazovi, medureligijski je informativni magazin koji prati život i rad 43 registrirane manjinske vjerske zajednice u Republici Hrvatskoj.

U segmentu Posebni projekti, HTV redovito izravno prenosi godišnje liturgije/svečanosti vjerskih zajednica: Ramazanski bajram, Kurban bajram, Dan reformacije, Pravoslavni Božić, Pravoslavni Uskrs, Dan stradanja Židova – Jom Hašoa.

U seriji emisija Hrvatska kulturna baština, u skladu s nazivom, riječ je o bogatoj kulturnoj baštini na tlu Hrvatske, neizostavan dio koje je i kulturna baština nacionalnih manjina.

Tijekom godine, u produkciji Dokumentarnog program HTV-a emitiraju se i filmovi o pojedincima predstavnicima nacionalnih manjina i njihovom životu i radu u Hrvatskoj.

Hrvatski radio svaki tjedan emitira 55-minutnu emisiju *Multikultura*, o životu i radu nacionalnih manjina. Dva puta na mjesec emitira se i 55-minutna emisija *Agora*.

Radio Osijek, Radio Rijeka i Radio Pula pripadaju Hrvatskom radiju.

U okviru djelokruga rada Vijeca za elektroničke medije sustavno se provodi nadzor nad radom pružatelja medijskih usluga televizije i radija, te sukladno odredbama Zakona o elektroničkim medijima („Narodne novine“ 153/09) preuzima sve Zakonom propisane radnje u cilju suzbijanja eventualnih slučajeva poticanja etnicke mržnje u programima pružatelja medijskih usluga. Tijekom 2009. i 2010. godine Vijeće je reagiralo podnošenjem optužnog prijedloga ili izricanjem upozorenja pružateljima medijskih usluga u nekoliko navrata kada je emitiran program koji je pogodio poticanju nacionalne netrpeljivosti ili mržnje na nacionalnoj osnovi.

Što se tice Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti medija način raspodjele sredstava propisan je Zakonom o elektroničkim medijima i podzakonskim aktima te Vijeće ne može izdvojiti posebna sredstva za programe namijenjene nacionalnim manjinama ni utjecati na pružatelje medijskih usluga televizije i radija koji programe prijavljuju na javni natjecaj za raspodjelu sredstava iz Fonda. Međutim, nakladnici prilikom prijave na natjecaj za dodjelu sredstava iz Fonda posebno kandidiraju emisije za kategoriju koja se odnosi na nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. Tako je u 2009. godini nakladnicima radijske djelatnosti za programe za nacionalne manjine ukupno dodijeljeno 1.154.972 kuna, što iznosi 7,62% od ukupno dodijeljenih sredstava, a nakladnicima televizijske djelatnosti za istu svrhu dodijeljeno je 1.541.190 kuna, što iznosi 10,17% od ukupno dodijeljenih sredstava.

Clanak 12. Okvirne konvencije

Dostupnost udžbenika na manjinskim jezicima

Glede dostupnosti udžbenika na jezicima nacionalnih manjina u sustavu obrazovanja između dva kruga procjena primjene Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa prioritetno je rješavalo pitanje dostupnosti udžbenika na jezicima nacionalnih manjina, osobito u obveznom osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju, a dijelom i u srednjoškolskom obrazovanju. To uključuje prevodenje odobrenih udžbenika na jezike nacionalnih manjina i odobravanje korištenja udžbenika proizvedenih u maticnim zemljama.

Nakon podnošenja Trećeg izvješća, u kojem su podaci dani za 2007./2008. školsku godinu, dogodile su se značajne promjene u povećanju broja naslova udžbenika na jezicima nacionalnih manjina koji su dostupni u osnovnim i srednjim školama.

Za 2008./2009. školsku godinu Ministarstvo je odobrilo ukupno 294 udžbenika iz uvoza iz maticnih zemalja nacionalnih manjina i to:

- 137 udžbenika za nastavu na talijanskom jeziku u srednjim školama
- 33 udžbenika za nastavu na talijanskom jeziku u osnovnim školama
- 47 udžbenika za nastavu na srpskom jeziku u osnovnim školama
- 7 udžbenika za nastavu na srpskom jeziku u srednjim školama
- 47 udžbenika za nastavu na mađarskom jeziku u osnovnim i srednjim školama
- 12 udžbenika za nastavu na češkom jeziku u osnovnim školama i
- 11 udžbenika za nastavu na češkom jeziku u srednjim školama.

Udžbenike iz uvoza financiralo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa ili su financirani od strane maticnih zemalja pojedinih nacionalnih manjina.

Od više odobrenih udžbenika za nastavu na hrvatskom jeziku pripadnici nacionalnih manjina odabrali su udžbenike za prevodenje na jezik svoje nacionalne manjine ili su pripadnici nacionalnih manjina i sami autori pojedinih udžbenika. Za pripremu (od prevodenja do tiskanja) prevedenih udžbenika, kao i za izradu autorskih udžbenika, sredstva su bila osigurana u Državnom proračunu za potrebe nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina tako da je za 2008./2009. školsku godinu (uz uvezene udžbenike iz maticnih zemalja) bilo osigurano:

- 30 udžbenika za nastavu na češkom jeziku, od kojih 3 autorska udžbenika
- 24 udžbenika za nastavu na mađarskom jeziku
- 97 udžbenika za nastavu na srpskom jeziku
- 33 udžbenika za nastavu na talijanskom jeziku, od kojih je 8 autorskih udžbenika
- 4 autorska udžbenika za nastavu na slovačkom jeziku.

Prevedeno je, ili su pripadnici manjina autori udžbenika, ukupno 188 udžbenika, što je s uvezenim udžbenicima iz maticnih zemalja sveukupno 482 udžbenika. Ukupna sredstva iz

Državnog proračuna utrošena za navedene udžbenike u 2007. godini i njihovu dostupnost ucenicima, iznosila su 9.630.090,54 kuna, a u 2008. godini 7.136.750,74 kuna.

Za 2009./2010. školsku godinu dodatno je osigurano 98 udžbenika (što se odnosi na prevedene udžbenike i udžbenike koji su uvezeni iz maticnih zemalja i to:

- 15 udžbenika za nastavu na češkom jeziku od kojih 12 prevedenih i 3 autorska udžbenika
- 6 prevedenih udžbenika za nastavu na mađarskom jeziku
- 20 udžbenika za nastavu na srpskom jeziku i to 16 uvezenih iz maticne zemlje i 4 autorska udžbenika
- 57 udžbenika za nastavu na talijanskom jeziku od kojih 4 prevedena i 53 uvezena iz maticne zemlje.

Iz maticnih zemalja ne uvoze se samo jezični, već i drugi udžbenici koje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa odobrava za uporabu u nastavi na jeziku nacionalnih manjina, a odnose se na osnovne i srednje škole. Prioritete za prevodenje ili uvoz udžbenika određuju škole s nastavom na jeziku nacionalne manjine u suradnji s manjinskim udrugama koji predlažu Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa sufinanciranje prevodenja i tiskanja udžbenika. U 2009. su sufinancirani izrada, odnosno uvoz za navedeni broj udžbenika za 2009./2010. školsku godinu u iznosu od 2.813.696,14 kuna.

Obrazovanje romske djece i kontakti među ucenicima iz različitih zajednica

U svezi s obrazovanjem romske djece i kontaktima među ucenicima iz različitih zajednica navodimo kako je integracija pripadnika romske nacionalne manjine na svim razinama odgojno-obrazovnog sustava kontinuirana obrazovna politika Republike Hrvatske u cilju unaprjeđenja njihova socijalnog i ekonomskog položaja te uključenosti u društvo. Napori pokazuju rezultate koji su vidljivi tijekom pracenja provođenja mjera Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. i Nacionalnog programa za Rome.

Vežano za presudu Europskog suda za ljudska prava u predmetu Oršuš i dr. protiv Hrvatske, u lipnju 2010. donijete su mjere za izvršenje presude, koje uključuju: (1) poboljšanja zakonodavnog okvira radi učenja hrvatskog jezika i formiranja razrednih odjela; (2) kreiranje modela obrazovanja djece/ucenika pripadnika romske nacionalne manjine radi uspješnog učenja hrvatskog jezika, školske i izvanškolske socijalizacije i integracije. S donošenjem *Nacionalnog okvirnog kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje*, u srpnju 2010., omogućena je fleksibilnija organizacija razrednih odjela te individualno pracenje postignuca ucenika, što uz vanjsko vrednovanje odgoja i obrazovanja Roma omogućuje primjerenije sagledavanje problema za unaprjeđenje obrazovanja pripadnika romske nacionalne manjine. (3) Uz uključivanje svih cimbenika koji posredno i neposredno utjecu na odgoj i obrazovanje djece/ucenika pripadnika romske nacionalne manjine, povecat ce se uspješnost završavanja osnovne škole, a samim tim i vece uključivanje u srednjoškolsko obrazovanje. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa osigurava stipendiju svim ucenicima Romima u srednjoškolskom i visokoškolskom obrazovanju. (4) Uspostavljena je baza podataka o integraciji pripadnika romske nacionalne

manjine u odgojno-obrazovni sustav i podaci se ažuriraju na početku i na kraju školske godine.

Od 2010./2011. školske godine provodi se mjera obuhvata sve djece u Medimurskoj županiji programom predškole, tj. od 15. rujna 2010. do 15. lipnja 2011. za svu romsku djecu koja će u školskoj godini 2011./2012. upisati osnovnu školu, osiguran je svakodnevni predškolski program, uključujući obrok i prijevoz.

Primjedba Savjetodavnog odbora da romska djeca ne mogu pohađati školu zato što nemaju identifikacijske isprave ili da se isključuju iz osnovne škole ako ih nemaju, jednostavno nije utemeljena. Naime, prosvjetna inspeksijska služba nije zapimala dojave ili pritužbe da se takva kršenja prava na obrazovanje događaju te stoga školske vlasti žele da se svaki konkretan slučaj prijavi.

U odnosu na promicanje romskog jezika, kulture i tradicije, kao i jezika i kulture drugih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, u navedenom Nacionalnom okvirnom kurikulumu unijete su odrednice koje se odnose na razvijanje poštivanja prema jezicima, povijesti i kulturi nacionalnih manjina kao sastavnog dijela hrvatske kulturne baštine, odnosno poštivanje svih naroda koji žive u Republici Hrvatskoj. Unutar sadržaja povijesti promice se prepoznavanje i vrednovanje utjecaja nacionalnih manjina i drugih europskih naroda na oblikovanje hrvatskog društva i kulture, dok se koncept manjinskih prava predviđa unutar šireg koncepta učenja o politickom sustavu, demokraciji i ljudskim pravima u kontekstu multikulturalnosti. Također se tradicijska i zavičajna kultura predviđa kao poseban model u kojem svoj prostor ima kultura nacionalnih manjina unutar umjetnickog područja.

Članak 14. Okvirne konvencije

Dostupnost obrazovanja na manjinskim jezicima

Pozdravlja se ocjena Savjetodavnog odbora da u Hrvatskoj postoji dobro razvijen sustav obrazovanja na manjinskim jezicima koji se temelji na Zakonu o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Stalno preispitivanje potreba nacionalnih manjina kad je u pitanju nastava na manjinskim jezicima odvija se kontinuirano u suradnji s pripadnicima nacionalnih manjina te je neodvojivo od ostvarivanja prava na obrazovanje u jednom od mogućih modela na jeziku nacionalnih manjina. Odabir modela obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina ovisi prvenstveno o zahtjevima pripadnika nacionalnih manjina.

Za učenje romskog jezika i kulture predstoji osiguravanje ponude. Pomaci su učinjeni te je završen projekt izrade i tiskanja Romsko-hrvatskog i hrvatsko-romskog rječnika u izdanju Odjela za orijentalistiku Hrvatskog filološkog društva i Kali Sara udruge za promicanje obrazovanja Roma, izdanje *Bibliotheca orientalis*, Zagreb, 2008. Na rječniku su surađivali eminentni stručnjaci, ujedno i pripadnici romske nacionalne manjine iz Hrvatske i susjednih zemalja. S tim u vezi pokrenuto je obilježavanje Dana romskog jezika u svrhu promicanja romskog jezika i kulture što je sufinanciralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.

Medutim, ova inicijativa naišla je na otpore i neslaganja u dijelu romske zajednice u Republici Hrvatskoj što dodatno otežava konstruktivnu potporu od strane školskih vlasti za osmišljavanje učenja romskog jezika i kulture u hrvatskim školama. Školske vlasti će učiniti dostupnim na hrvatskom jeziku nastavne materijale koje je razvio Odjel za jezičnu politiku Vijeća Europe u suradnji s Europskim forumom za Rome i nomade, što će pripomoci osmišljavanju modula za poučavanje romskog jezika i kulture.

Clanak 15. Okvirne konvencije

Zastupljenost u upravnim i pravosudnim tijelima

Paragraf 178.

U svezi s primjedbama Savjetodavnog odbora kako nije ostvareno poboljšanje u provedbi clanka 22. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina navodimo kako je prilikom izrade svakog prijedloga Plana prijama u državnu službu, Ministarstvo unutarnjih poslova vodilo racuna o primjeni clanka 22. spomenutog Zakona, slijedom cega je, poštujući navedene odredbe, u prijedlogu Plana za svaku godinu utvrđen i određeni broj pripadnika nacionalnih manjina. Također, prilikom provedbe natjecaja za prijam u službu na temelju odobrenog Plana prijama, u Ministarstvo unutarnjih poslova kontinuirano su primani i pripadnici nacionalnih manjina, uključujući i pripadnike srpske manjine, a na temelju provedenih natjecaja za upis u Program srednjoškolskog obrazovanja odraslih za zanimanje policajac, redovno su u navedeni program upisivani i pripadnici nacionalnih manjina.

U odnosu na tvrdnje da se smanjuje broj pripadnika nacionalnih manjina u pravosudnim tijelima jer se na mjesta na kojima su bili zaposleni pripadnici nacionalnih nakon njihovoga odlaska u mirovinu zapošljavaju etnicki Hrvati, potrebno je istaknuti da je to djelomicno točno. Medutim, ne radi se o nepoštivanju odredbi clanka 22. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, već o tome da se relativno mali broj kandidata za pravosudne dužnosti koji su pripadnici nacionalne manjine poziva na svoje pravo prednosti koje im jamci Ustavni zakon. Tako se tijekom 2009. godine svega šest kandidata pripadnika nacionalnih manjina pozvalo na svoje pravo prednosti, i to njih pet kao pripadnici srpske manjine, a jedan kao pripadnik madarske nacionalne manjine. Radilo se o 60 slobodnih sudackih mjesta na koje je prijave podnijelo 759 kandidata.

Clanak 16. Okvirne konvencije

Održivi povratak

Paragraf 192.

U svezi s navodom Savjetodavnog odbora, koji se poziva na anketu UNHCR-a, da je 30% povratnika nezaposleno, što znatno premašuje stopu nezaposlenosti od oko 10% u Republici Hrvatskoj, nije se uzimala u obzir činjenica da je primjerice 2007. godine prosjecna nezaposlenost u Vukovarsko-srijemskoj županiji iznosila 28,4%, u Sisacko-moslavackoj

26,2% ili u Karlovačkoj 24,5% (*Analitički bilten Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, god. IX, br. 4., Zagreb 2007.*). Uz uvažavanje ovih statističkih podataka, dolazi se do realnije slike glede nezaposlenosti povratnika.

POGLAVLJE 3. ZAKLJUCCI

Pitanja koja zahtijevaju trenutno djelovanje

➤ U svezi s pitanjima koja zahtijevaju trenutno djelovanje, a odnose se na žurno zaključivanje svih neriješenih predmeta, bez ikakve diskriminacije, vezano uz povrat i obnovu privatne imovine i dodjelu stambenog prostora navodimo da je 25. lipnja 2008. godine Vlada Republike Hrvatske donijela Zaključak kojim je prihvatila Akcijski plan za ubrzanu provedbu Programa stambenog zbrinjavanja na i izvan područja državne skrbi za izbjeglice – bivše nositelje stanarskog prava koji se žele vratiti u Republiku Hrvatsku.

Tijekom 2009. godine posljedice ekonomske krize odrazile su se na sporiju provedbu stambenog zbrinjavanja. Znacajan dio obveza iz Akcijskog plana planiranih za 2009. godinu nije ispunjen te je podnesen prijedlog Vladi Republike Hrvatske za donošenje Revidiranog akcijskog plana.

Na sjednici održanoj 24. lipnja 2010. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Zaključak kojim je donesen Revidirani akcijski plan za ubrzanu provedbu Programa stambenog zbrinjavanja na i izvan područja posebne državne skrbi za izbjeglice – bivše nositelje stanarskog prava koji se žele vratiti u Republiku Hrvatsku. Predmetni Akcijski plan donesen je u sklopu pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji s ciljem ispunjavanja mjerila za zatvaranje pregovora u poglavlju pravne stecevine 23 – „Pravosude i temeljna prava“.

Konacni rok za podnošenje zahtjeva za stambeno zbrinjavanje na područjima posebne državne skrbi (u daljnjem tekstu PPDS) nije utvrđen, dok je rok za podnošenje zamolbi izvan PPDS-a bio 30. rujna 2005. godine. Do sada je evidentirano ukupno 14.006 zahtjeva bivših nositelja stanarskih prava za stambeno zbrinjavanje, od čega na PPDS-u 9.416 zahtjeva, a izvan PPDS-a 4.590 zahtjeva. Do sada je administrativno riješeno 11.088 zahtjeva bivših nositelja stanarskog prava (7.720 na PPDS-u i 3.368 izvan PPDS-a). Od ukupnog broja riješenih predmeta 7.853 je riješeno pozitivno (6.294 na PPDS-u i 1.559 izvan PPDS-a), a 3.235 je negativno riješeno (1.426 na PPDS-u i 1.222 izvan PPDS-a). Od navedenog broja neriješenih predmeta u postupku rješavanja je 1.270 zahtjeva (1.145 na PPDS-u i 125 izvan PPDS-a).

Sukladno odredbama Uredbe o uvjetima za kupnju obiteljske kuće ili stana u državnom vlasništvu na područjima posebne državne skrbi („Narodne novine“, broj 48/03 i 68/07) bivši nositelji stanarskog prava na područjima posebne državne skrbi mogu kupiti stan ili kucu u

državnom vlasništvu po povoljnim uvjetima. Ako je bivši nositelj stanarskog prava ujedno i branitelj, sukladno Zakonu o podrucjima posebne državne skrbi ima pravo na darovanje stana ili kuće u državnom vlasništvu. Do danas je darovano odnosno kupljeno 709 stanova i kuća u državnom vlasništvu na podrucjima posebne državne skrbi od strane bivših nositelja stanarskog prava.

Nadalje, na sjednici održanoj 2. rujna 2010. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 109/10). Sukladno navedenoj Odluci najmoprimcima i članovima njihovih užitih obitelji koji koriste stanove u vlasništvu Republike Hrvatske temeljem ugovora o najmu te drugih akata omogućiti će se da podnesu zahtjeve za kupnju predmetnih stanova u roku od godine dana od stupanja na snagu predmetne Odluke, odnosno u roku od godine dana od sklapanja ugovora o najmu za stanove u vlasništvu Republike Hrvatske koji se nalaze izvan područja posebne državne skrbi, te kojima upravlja Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, a za koje još nije sa najmoprimcima zaključen ugovor o najmu.

Imovina koja je dana privremeno u posjed i na korištenje vraćena je u posjed njihovim vlasnicima, a ostalo je neriješeno još 19 predmeta u kojima imovina nije vraćena njihovim vlasnicima. Nakon što su iscrpljene sve administrativne metode vezano za povrat imovine, svi predmeti proslijedeni su nadležnim državnim odvjetništvima kako bi isti pred nadležnim sudom mogli podnijeti tužbu radi iseljenja.

U odnosu na obnovu privatne imovine, svim do sada korištenim modelima obnove i popravka u ratu oštećenih ili uništenih stambenih jedinica, popravljeno je ili obnovljeno 147.356 stambenih jedinica, pri čemu je utrošeno oko 16,2 milijardi kuna (oko 2,3 milijarde eura) sredstava državnog proračuna. Pored navedenog, sredstvima međunarodnih donacija popravljeno je oko 10.000 stambenih jedinica pretežito nižih stupnjeva oštećenja.

U 2010. godini se planira obnova i popravak kuća za oko 1000 obitelji korisnika prava, za što su osigurana sredstva u državnom proračunu.

Svi korisnici s utvrđenim pravom uključuju se u programe organizirane obnove i isplate novčanih potpora za popravak objekata, te nema listi čekanja na realizaciju utvrđenog prava.

Nacionalna pripadnost korisnika programa obnove nije sadržana kao obilježje ni po kojoj evidenciji ili dokumentaciji stoga nije moguće podatke prikazivati po nacionalnoj strukturi korisnika prava.

Posljednje dvije godine ostvaren je napredak u rješavanju žalbi na prvostupanjska rješenja Ureda državne uprave nadležnih za poslove obnove, a potpuni se završetak rješavanja svih žalbi (oko 5.970) očekuje u prvom polugodištu 2011. godine.

Problemi u vodenju drugostupanjskih postupaka dijelom su i u dislociranosti podnositelja žalbi izvan prostora Republike Hrvatske, te u nesrednim imovinsko-pravnim odnosima kao i postupcima nasljeđivanja.

Od ranije podnesenih zahtjeva za obnovu u ratu oštećenih ili uništenih obiteljskih kuća, preostalo je u Uredima državne uprave, nadležnim za poslove obnove riješiti oko 600 zahtjeva, što se planira do kraja 2010. godine.

➤ U svezi s pitanjima koja zahtijevaju trenutno djelovanje, a odnose se na sprječavanje, utvrđivanje, istraživanje, kazneno gonjenje i kažnjavanje svih rasno i etnički motiviranih ili antisemitskih djela, te poduzimanje odlučnih radnji protiv takvih djela uoci ili tijekom i nakon nogometnih utakmica navodimo kako Vlada Republike Hrvatske podržava sve aktivnosti koje su usmjerene za suzbijanje diskriminacije, rasizma i ksenofobije. U cilju prevladavanja predrasuda prema etničkim manjinama, posebice Romima u organizaciji Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, te u suradnji sa Svjetskom organizacijom Roma u borbi protiv rasizma, diskriminacije i siromaštva održana je u Zagrebu 18. i 19. listopada 2010. godine humanitarna nogometna utakmica između predstavnika Vlade Republike Hrvatske i predstavnika romske nogometne selekcije.

Ocitovanja udruga nacionalnih manjina

Unija zajednica Albanaca u Republici Hrvatskoj

U ocitovanju Unije Albanaca u svezi s primitkom u hrvatsko državljanstvo navodi se kako nakon proglašavanja neovisnosti Kosova i priznanja od strane Republike Hrvatske, državna tijela Republike Hrvatske traže otpust od kosovskog i srpskog državljanstva, što predstavlja problem za velik broj Albanaca koji ne mogu ući u Srbiju i osigurati otpust iz srpskog državljanstva.

Nadalje, istice se nužnost promjene Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, kako bi se svim nacionalnim manjinama osigurala mogućnost izbora u Hrvatski sabor.

Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj

Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, u dijelu koji se odnosi na državljanstvo, istice kako je postupak ishodenja i sjecanja hrvatskog državljanstva odviše složen, potrebno je pribaviti opsežnu dokumentaciju, što nije slučaj i u zahtjevima etničkih Hrvata koji se vraćaju u Republiku Hrvatsku. Također, ceste izmjene Zakona o stjecanju hrvatskog državljanstva stvaraju nesigurnost među pripadnicima nacionalnih manjina.

Što se tice zastupljenosti u Hrvatskom saboru, Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj smatra kako postojeća regulacija izbornog zakonodavstva ne omogućuje izbor u Hrvatski sabor onih nacionalnih manjina koje su zastupljene u manjem postotku u stanovništvu Republike Hrvatske, te su nužne promjene koje bi vodile ispravljanju tog problema.

U odnosu na vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj se slaže s nalazom Savjetodavnog odbora kako je „Djelovanje vijeća nacionalnih manjina osnovanih sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina u mnogim

jedinicama lokalne samouprave nezadovoljavajuće“, te istice kako bi zakonskim odredbama trebalo precizirati obveze koje lokalna samouprava ima u pogledu financiranja rada vijeca, nacina određivanja visine sredstava potrebnih za njihov rad i dr.

Savez Slovaka Republike Hrvatske

Savez Slovaka Republike Hrvatske u ocitovanju na Treće mišljenje Savjetodavnog odbora referira se na položaj slovačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj u kontekstu primjene Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Istice se kako je zastupljenost slovačke nacionalne manjine u tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave adekvatna, te isto takvim ocjenjuje se i sudjelovanje putem vijeca i predstavnika nacionalnih manjina. Potrebno je uložiti dodatne napore u informiranju javnosti o ulozi vijeca i predstavnika nacionalnih manjina.

Što se tice uporabe jezika i pisma slovačke nacionalne manjine, ona se u Republici Hrvatskoj u potpunosti primjenjuje.

Predstavnici slovačke nacionalne manjine napominju kako su učinjeni veliki pomaci u ostvarivanju prava na pristup javnim medijima, no još uvijek je prisutna nedovoljna zastupljenost nacionalnih manjina u programima javne televizije.

U odnosu na odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu slovačke nacionalne manjine postignut je značajan napredak. Stvoreni su uvjeti za provođenje nastave na slovačkom jeziku u mjestima gdje žive pripadnici te nacionalne manjine.

***Napomena:** Od drugog do sedmog paragrafa (Državljanstvo, Paragraf 24.str.7-8). Vlada Republike Hrvatske dala je svoje ocitovanje u svezi sa stjecanjem hrvatskog državljanstva na izvješća Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj, odnosno Unije zajednica Albanaca u Republici Hrvatskoj.*